

TMTE felnőttképzés távoktatással

Kutasi Csaba

A 2019 szeptemberében hagyományosan indult OKJ-s Textiltisztító és textilszínező felnőttképzés, amely 2020. március közepétől nem a szokásos módon folyt. A Covid-19 koronavírus-járvány következtében kihirdetett vészhelyzet nem tette lehetővé a kontaktórák elméleti és gyakorlati képzés folytatását. Így egyesületünk, mint felnőttképző intézmény is a távoktatásos formában történő képzéssel tudta biztosítani a 2019/20 évi tanfolyam folytonosságát (1. kép).

1. kép (illusztráció)

2020 márciusának második hetében hatályba lépett a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet kihirdetéséről, amit a 73/2020. (III. 31.) Korm. rendelettel meghosszabbítottak. A TMTE által szervezett 2019/2020 tanéves 3254202 Textiltisztító és textilszínező tanfolyam hallgatóit, oktatóit és az egyesületet is váratlanul érte, hogy a valós idejű kontakt elméleti és gyakorlati képzést felváltja a távoktatás. Ez a módszer a meghatározás szerint „az oktatás egy olyan formája, ahol az oktató és a hallgató nem egy helyen vannak. A hallgató a képzési idő nagyobbik részében egyedül, önállóan tanul, ill. konzultációkon vesz részt”.

A távoktatás rövid külföldi története

1840-ben Nagy-Britanniában Isaac Pitman levelező-lapon tanította a gyorsírást, így nevéhez fűződik az első nem személyes, hanem a levelező oktatás kezdete.

1856-ban a Londoni Egyetemen olyanok is vizsgát tehettek, akiket nem helyben oktattak.

Az első világháborúig sokféle levelező iskola működött Európában és Amerikában.

1927-ben a BBC kísérletet tett rádió keresztlő sugárzott iskolarádiós műsorokra, de csak kiegészítő jellegűnek bizonyultak ezek az adások.

1939-ben Amerikában telefonon kezdtek oktatni mozgássérülteket és otthonukban ágyhoz kötött személyeket.

Az 1960-as évek második felében, Franciaországban a rádiós képzések bekapcsolódtak az egyetemi szintű levelező oktatásba, majd az 1960-as és 1970-es években a televízió is távoktatási programokat sugárzott.

Az 1980-as ill. 1990-es években a számítógépek elterjedése és az internet kifejlesztése az otthonokba is eljuttatta a távoktatás eszközszerét.

A távoktatás hazai elterjedése

A II. világháború előtt csak a jogászképzés folyt távolsági keretek között, de az 1950-es években már több felsőoktatási intézmény indított levelező tagozatot.

Az 1980-as években a magánszektorban is megjelent a távoktatás.

1989 után népszerűvé vált a távoktatás nálunk is, egyre több felsőoktatási intézmény távoktatási tagozatot indított.

1996-tól a Duna Televízió kezdett távoktatási műsorokat sugározni, később további televíziós társaságok is bekapcsolódtak.

Az eleve végig távoktatási formában folyó felnőttképzés előnyei és hátrányai

Előnyök:

Tanulási lehetőséget nyújt azoknak, akik egyébként hagyományos iskolarendszerű képzésekben nem tudnának részt venni.

Nincs órarendi kötöttség, sokkal nagyobb szerepet kap a hallgató saját időbeosztása, így az ismeretsajátítás üteme igazodhat az egyén tanulási képességeihez.

Az ismeretközpontú képzés helyett a kompetencia-fejlesztés lesz hangsúlyos.

Nincs közlekedési stb. költség, elmarad ezek időráfordítása.

Egy képzés egyszerre több hallgató számára is elérhető.

Hátrányok:

A személyközi kommunikáció, a közös tevékenység hiánya kedvezőtlenül hat a motivációra.

A hallgató nem vehet részt aktívan a képzőintézmény életében.

Egyre inkább az internet lesz az oktató és hallgató közötti kapcsolattartás, amely többek között eszköz-igénnyel (számítógép, internetelérés stb.) jár.

A kényszerű távoktatásról

A TMTE 3254202 Textiltisztító és textilszínező felnőttképzése közel másfél évtizede mindig iskolarendszeren kívüli rendszerben folyik, az elméleti órákra az egyesület székhelyén, a gyakorlati foglalkozásokra budapesti képzőhelyeken került sor, tehát valós idejű és kontakt helyszíni oktatással.

Így a 2020. március közepi azonnali átállás a távoktatásra hirtelenjében nehéznek tűnt, de a tapasztalatok hiánya ellenére sikerült fenntartani a felnőttképzés folyamatosságát. Igaz, ekkor már túl voltak a hallgatók

- a 11499-12 Foglalkoztatás II. modul (munkaügyi- és vállalkozásismeretek) elméleti képzésén, ill. sikeresen teljesítették a modulzáró vizsgát is,

- a 11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság modul (munka- és tűzvédelem), ill. a

- a 11367-16 Textilipari alap- és segédanyagok, textiltermékek modul (anyagismeret) elméleti képzésen, valamint

- a 11370-16 Textiliák mosása, vegytisztítása, műveletei, gépei modul (tisztítástechnológia) gyakorlatán és az elméleti képzés döntő részén.

Ugyanakkor

- a 11497-12 Foglalkoztatás I. modul (szakmai idegennyelv) elméleti képzése még javában folyt,

- a 11369-16 Textiliák színezése, tulajdonságjavító műveletek és a 11368-16 Textiliák elő- és utókezelése modul (textiliák előkészítése színezésre, színezési eljárások, színezés utáni műveletek) elméleti és gyakorlati képzése szinte kb. az egyharmadánál járt.

Köztudott, hogy minden modul befejezése után modulzáró vizsgákra kerül sor, ezek eredményes teljesítése a komplex szakmunkásvizsgára bocsátás feltétele. Az április és május hóra beütemezett és hivatalosan bejelentett modulzáró vizsgák a járványügyi vészhelyzet fennállása értelmében elmaradtak. Ezekre a nyári szünetet követően szeptemberben kerül sor.

Visszatérve az elméleti modulok távoktatására:

Minden hallgató internethozzáféréssel rendelkezik, így az elméleti képzési napokon az oktató ilyen úton ismertette, hogy a korábban rendelkezésükre bocsátott modulonkénti prezentációkból melyik tananyagrészt kerül sor (szakmai idegennyelv, színezés- és tisztítástechnológia) (2. kép).

Foglalkoztatás I. – szakmai angol
2020

11. Mosodai berendezések és kifejezések

Mosodai és vegytisztító eszközök és berendezések

Vegytisztító szalon	dry cleaning salon
Mosoda	laundry
Önkiszolgáló mosoda	self-service laundry / laundromat / coin laundry / vended laundry
Átvevő pult	receiving desk
Pénztár	cash desk
Ruhartató állvány (automata)	cloth stand / cloth rack
Fogas, vállfa (Ruha-) kosár	hanger (laundry) basket
Kirakat	shopwindow
vegytisztító gép	dry cleaning machine
mosógép	washing machine / washer extractor
szárítógép	dryer
dob (mosódob, szárítódob)	drum
kézi vasaló	ironer
vasalódeszka	ironing board
prés	pressing machine
kalander	ironer operator
gépkezelő	operator
mosás	washing
öblítés	rinsing
szárítás	drying
vasalás	ironing
hajtógatás	folding
rakatosítás	stacking
folt	stain / spot
foltkezelés	stain removal / spot cleaning
víz	water
mosószer	detergent
oldószer	solvent
folteltávolító szerda	stain remover
ruhaszállító konténer	trolley
nedves kocsi	wet trolley
szállítás	delivery
házhöz szállítás	home-delivery

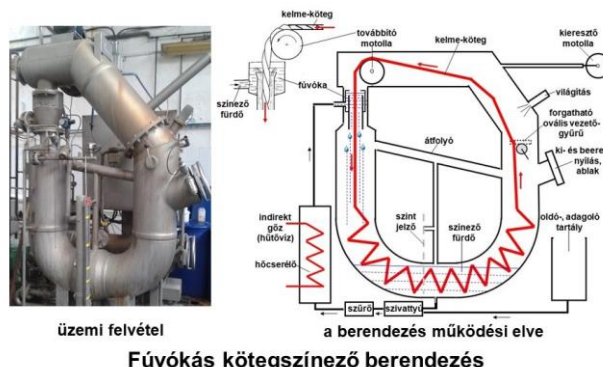

2. kép. Egy segédlet részlete a Foglalkoztatás I. modul távoktatásához

A kontaktképzésnél természetes magyarázatokat külön aktuális, kellően illusztrált segédletekkel lehetett pótolni, különös tekintettel az összetettebb ismeret igénylő témákra. Volt oktató, aki minden alkalommal

3. kép. A közösen készített videó kezdőlapja

üzemi felvétel

a berendezés működési elve

Fűtőkás kötegsszínező berendezés

4. kép. Példa egy színezéssel kapcsolatos segédletre

főként teszt jellegű házidolgozatot is küldött a felkészüléshez, majd a következő alkalommal ennek megoldását eljuttatta. A szóbeli vizsgakérdésekhez (11367-12 Textilipari alap- és segédanyagok, textiltermékek) valamennyi tétel (anyagismeret és néhány tisztítás témakör) vázlatát is kézhez kapták a hallgatók.

A gyakorlati foglalkozások folytatásához kellő segédletet biztosított egy a járványhelyzet előtt, a hallgatók közreműködésével a helyszínen készített videó (3. kép). Ebben egy konkrét laboratóriumi színezés folyamata szerepel a színezékek, vegyszerek és segédanyagok tömegmérésétől kezdve, a törzsolatkészítések és pipettás adagolásokon, ill. a színezőfürdő összeállításán át a színezőkészülék beállításig és a színezési folyamat lefolytatásáig (4. kép).

A soron következő gyakorlat napjain részletes, ábrás feladatlapokkal sikerült ismertetni a programot, amelyekben mindig más nyersanyagösszetételű kelme (pamut, poliészter, pamut-poliészter keverék, poliamid) adott recept szerinti színbeállítási próbája szerepelt (reaktív, csáva, diszperziós és savas színezékekkel). A színes termékek átszínezésével kapcsolatos szakmai ismeretek és kísérleti színezések is így váltak elsajátíthatóvá. Hasonlóan a különböző anyagvizsgálatok (színtartóság, szálanyag-azonosítás, méretváltozás meghatározás stb.) gyakorlatához is külön összeállítások gyűjtöttak segítséget. A szakmai számítások gyakorlására is így nyílt lehetőség. A kapcsolatos üzemi színező- és egyéb berendezések működésének elsajátítását egyedi segédletek segítették.

A kapcsolattartás és az igény szerinti egyéni konzultáció elektronikus úton ill. telefonon valósult meg.

A képzés kontaktórákkal és kihelyezett gyakorlattal szeptemberben folytatódik. A modulzáró vizsgákat követően az állami szakmai vizsgabizottság előtti komplex szakmai vizsgák novemberben lesznek, amelyet a Nemzeti Szak- és Felnőttképzési Hivatal szervez. Ennek során a gyakorlati vizsgatevékenységet a „Textiliák elő- és utókezelése; színezése, mosása” anyagrészekből elsajátított ismeretek képezik, a szóbeli vizsga a „Textilipari alap- és segédanyagok, textiltermékek” tárgykörök tananyagára épül.

* * *

A TMTE tervezi újabb OKJ 3254202 Textiltisztító és textilszínező felnőttképzés idejének beindítását, amely az eddigi rendszerben az utolsó lesz, miután az OKJ-t felváltó Szakmajegyzékben (amely az iskolarendszerű szakképesítésekkel kapcsolatos) ilyen képzés nem szerepel. Az egyesület az új lehetőségek szerinti textiltisztító-színező képzés feltételeinek megteremtésével foglalkozik. Az eddigi információk figyelembevételével az így végző hallgató államilag elismert képesítő bizonyítványt kap.